Z. Kárpát Dániel

FOROG A ROZSDÁS KÖRHINTA…

Trianon folytatódik

A trianoni gyalázat centenáriumának eseményeit jobboldali, konzervatív magyarként egyértelmű csalódásként élhetjük meg. Magam javíthatatlanul romantikus és idealista várakozásokkal bírtam azt illetően, hogy legalább ebben a kérdésben kialakulhat valamiféle, nemzeti minimumra emlékeztető közmegegyezés. A diktátum széttraumatizált, tüskékkel teli és valóban feldolgozhatatlan örvényei a mai napig a társadalom mélyszöveteiben dolgoznak, s bár némi, közhangulatot illető elmozdulás kétségkívül történt a kérdésben, a szélesebb rétegekig mindez egyelőre nem ért el. Retorikai „mocorgásként" értékelhetjük azt a kétségtelenül üdvözítő változást, hogy akik korábban kivonultak egy Trianon-megemlékezésről vagy éppen bojkottálták, ma igyekeznek a hasonlók élére állni. S még ha megközelítésük, miszerint az összetartozás napját kellene ülni nemzeti gyász helyett, alapvetően tévesnek és károsnak is bizonyulhat, a téma legalább a közérdeklődés, ha nem is homlokterébe, de fókuszának peremére került.

Mindez nem változtatott az utóbbi harminc év egyik legaljasabb politikai kampányának szomorú eredményén: határon kívül rekedt és csonkaországi testvéreink között a mesterséges határvonalon túl mesterséges politikai szakadék is húzódik. Ennek kiásását a korábbi, huszonhárommillió „román munkavállalóval" fenyegetőző, önsorsrontó kampány kezdte, az átláthatatlan pályázati forrásokkal dolgozó és a látszatra sem adó mai kurzus pedig befejezte. Mondhatnánk, legalább áramlanak azok a bizonyos források, s ez valóban üdvözlendő. Nem mindegy azonban, hogy az elcsatolt részek mikrovállalkozásait segítik, vagy a helyi oligarchák felemelkedését támogatják – én az előbbit segíteném elő, minden körülmények között. De nem az lehetne például egy nemzeti alapvetés és minimum, hogy a régióban lassan „multicéggé" váló magyar társaságok az iparűzési adójukkal ne – teszem azt – Bukarestet, hanem egy magyar többségű várost segítsenek a megmaradás rögös útján? Nem lehetne az is minimum, hogy a magyar többségű régióban működő magyar tulajdonú bankfiókban vagy benzinkúton olyan munkavállalót foglalkoztassanak, aki beszél magyarul?

A közmegegyezés fókuszát sok területen keresni és irányítani szükséges, mert folyhat bármely témában a mindenkori kurzus sikerpropagandája és ütheti-vághatja ezt a mindenkori ellenzék, azért azok a bizonyos számok makacs dolgok. E sorok írója markánsan nemzetben gondolkodó emberként minden egyes politikai és közéleti döntését annak függvényében mérlegeli, hogy az a magyarság megmaradása, egészséges irányba történő demográfiai elmozdulása szempontjából hasznos-e, vagy káros. Márpe-

dig az utóbbi évtizedben egy sokismeretlenes „Dementor-egyenlet" okán a magyarság lélekszáma egymillió fővel csökkent a Kárpát-medencében. Mindez élveboncolás erejével felérő diagnózis. Az említett egyenlet legtöbb tényezője ma még valóban homályba burkolózik, ám vegyíti a kollektív felejtés és a depresszió minden lényegi, klinikai értelemben vett elemét. (Ide sorolom, hogy a nemzetstratégiai tervezés harminc esztendő alatt egyszerűen kiveszett a közéletből, s a négyéves ciklusok első fele egyfajta túlélést célzó osztozkodás, a második pedig túlélést szolgáló kampány-üzemmód… Ezek mögött pedig nem jelenik meg szempontként a nemzetközi értékláncba magasabb fokon történő bekapcsolódás, nemhogy az önfenntartás megcélzása, vagy akár a kényszerű kivándorlás lassítása.)

„(…) amikor a korszellem afelé mutat, hogy Európa nemzetei egyfajta önálló arculatot nélkülöző masszává váljanak, a magyarság nehezen tartja a pozícióit."

Ha a hasonló civilizációs folyamatok kapcsán tanítómestert keresünk, a történelem mindig segítségünkre siet. Majd' két évtizedes szerkesztői pályám során kiváló kortárs történészek tucatjainak munkásságával ismerkedhettem meg, ám tárgyunk, Trianon és az etno-regionalizációs kísérletek közül leginkább mellbevágónak kétségkívül a Temesi Bánság „projektjét" tartottam. Közismert, hogy a törököktől visszaszerzett Temesközt III. Károly elmulasztotta visszacsatolni Nagy-Magyarországhoz, inkább kinevezte királyi tulajdonnak, s közvetlenül Bécs irányítása alá helyezte.[1] Bár a rendek folyamatosan tiltakoztak, az elnéptelenedett területre olyan népcsoportokat kezdtek telepíteni, akik teljesen átrendezték a vármegye korábbi arculatát. Hagyták folyamatosan bevándorolni a szerbeket és a románokat, valamint tudatosan költöztettek ide németeket, bolgárokat, de olaszokat és spanyolokat is. Mindez a korábban itt lakó nemzetiségekkel együtt folyamatos lélekszámbéli gyarapodást szavatolt, ám oly módon, hogy közben a bécsi udvar egyszerűen nem engedélyezte, hogy magyarok is letelepedjenek a régióban! Így jött létre hazánk etnikailag leginkább heterogén vidéke, tizenhat nép fiaival és lányaival. S bár végül Mária Terézia a terület nagy részét „visszaengedte" a vármegyerendszerbe, sőt, a Temesi Bánság gazdasági szempontból működőképesnek bizonyult, örökre elvesztette korábbi magyaros jellegét, s mintapéldája lett a felülről létrehozott, összeerőszakolt, politikai hátterű régióformálásnak.

Nem mehetünk el szó nélkül néhány világítótoronyként jelző példa, így amellett sem, hogy a 18. században Erdélyben elképesztő román „demográfiai robbanás" volt tapasztalható. A század eleji 250 ezerről a létszám, az eltérő szakértői becslések szinte mindegyike szerint, 700 ezer és 1 millió fő közé kúszott, s ez nem egyszeri, tömeges betelepítésnek, sokkal inkább a folyamatos bevándorlásnak volt köszönhető.[2] A következő évtizedekben is megfigyelhető, hogy a politikai csatározások a nemzetiségek, az etnikumok és a magyarság között a demográfiai vetület körül forognak: a kisebbségi önrendelkezési jogok kivívásának vagy az volt alapeleme, hogy az adott nép képviselői relatív többséggel bírnak az adott régióban, vagy később ama tény, hogy a Szent Korona Országainak lakossága nem tudott magyar többséget felmutatni.

Magyarország az 1868-as nemzetiségi törvény meghozatalával, később pedig az 1895-ös nemzetiségi kongresszus (kétségtelenül feszült időszakban történő) engedélyezésével egymás után végezte a „gondolatkísérleteket" e problémák kezelése érdekében. Odáig is eljutottunk, hogy a nemzetiségek elismerték a Koronához

tartozó országok integritását. Ugyanakkor egyértelmű tény, hogy hazánk nem kívánt politikai nemzeti jogállást biztosítani a területén élő kisebbségek számára, s ezen (a kor körülményei és a regionalista törekvések alapján helyeselhető) elhatározása mellett ki is tartott. Tegyük hozzá, ebben az időszakban Európában alig valahol létezett nemzetiségi szabályozás, így hazánk saját törvényével majdnem az élen járt, a korszellem sem várhatott el mélyebbre ható szabadságjogokat. Később pedig, amikor a szerb és a román kisebbségek vágyai találkoztak anyaállamaik irredenta szándékaival, mindezen gyúelegy a kíméletlen, jéghideg nagyhatalmi törekvésekkel, Magyarország feldarabolásának terve úgy jött létre és került véglegesítésre, hogy arról hivatalos úton semmit nem tudhattunk.

„(…) e sorok írója egyetlen olyan »garanciát« lát, amely vitathatatlanul képes biztosítani egy nemzet kontinuitását, valamint újjászületési képességét az elnyomatás évtizedeit követően is: ez pedig a reprodukció folyamatos, önerőből történő biztosítása."

Borzasztó, hogy a természetes, ösztönös magyar „életkód", bár biztosította évszázadok kontinuitását, a legveszélyesebb évtizedekben kevéssé mutatta magát. Dermesztő, hogy az elmúlt harminc esztendőben megint ez tapasztalható: amikor a korszellem afelé mutat, hogy Európa nemzetei egyfajta önálló arculatot nélkülöző masszává váljanak, a magyarság nehezen tartja a pozícióit. Márpedig soha nem volt ilyen erősen deklarált cél, hogy a korábbi, markáns arcéllel bíró nemzetállamok tagjai ugyanazokat a szokásokat kövessék, ugyanazokat a ruhákat hordják, ugyanazokra a zenékre és ugyanúgy táncoljanak, s lehetőleg maradi megközelítésnek érezzék, ha valaki büszke a gyökereire és az őseire.

A fentiek alapján könnyen belátható, hogy bár a magyar életkódban valami a trianoni tragédia előtt megtört, megbicsaklott, a káros folyamatok 1920 után újabb negatív „energiazuhanyt" kaptak. Csonka Ákos kutatásai a számok szintjén mutatják be megkérdőjelezhetetlen módon ezt a folyamatot: a harmadára zsugorodott Magyarország azóta (pontosabban a 2011-es rendszerszintű mérésekig) mintegy 32 százalékkal volt képes gyarapítani lélekszámát. A románok ez idő alatt nagyjából 60, a szlovákok 132, az ukránok és a ruszinok 186, a szerbek pedig több mint 500 százalékkal lettek többen.[3] S bár az adatokat a kisantant országai tekintetében a tudatos és engedélyezett migráció és betelepítések erősen feljavították, kétségtelen, hogy a környező népek a magyarénál jóval erősebb szaporulata is erősen átrajzolta a medence térképét. A magyarok 32 százalékos csonkaországi gyarapodását annak fényében kell értelmeznünk (s ez tovább rontja az összképet), hogy az összes elcsatolt részen megfigyelhető az országrészeket szerző államok fiainak markáns sokasodásával párhuzamos brutális fogyatkozásunk. A felvidéki 900 ezer magyar alig fele maradt meg, s Erdélyben és a Délvidéken is majdnem 30 százalékkal lettünk kevesebben.

Érdemes végigfutnunk azon a gondolatkísérleten is, hogy egy kétes történelmi helyzetben vajon milyen jogosultságra alapozhatta volna Magyarország bármely terület kapcsán rendezési vagy autonómiára vonatkozó igényét? (Különösen fontos ez azért is, mert az elmúlt harminc esztendőből főként az első húsz bővelkedett azokban a lehetőségekben, amelyek által legalábbis konszolidálni lehetett volna az elcsatolt részek magyarságának vibráló helyzetét, különböző színezetű kormányaink azonban egymást múlták felül a félrenézésben és ezirányú árulásban.) Ahogy Halassy Béla „Miért ez a Trianon?" című gondolatébresztő munkájában kiemeli, az

1920-at megelőző hazai érvelés veleje a hódítás jogára koncentrált (ide értve a történelmi jogot is), és Apponyi is arra hivatkozott, hogy eleink a Kárpát-medencét erővel hódították meg, a kereszténység védőbástyájává tették, így ez a föld jog szerint a miénk.[4] A probléma, veti fel Halassy, hogy miként értékelnénk azt, amikor 1918-ban a románok gyalázatos módon, ám mégiscsak erővel foglalták el Erdélyt? Lássuk be, egy jóval több, mint ezeréves történelmi ívet vizsgálva az említett erő, amely megalapozza a hódítás jogát, bizony legalábbis hullámzó. Helyesen emeli ki továbbá, hogy az egy területen való folytonos berendezkedésre hivatkozás sem olyan adu ász, amire a nemzetközi jog vagy valamely igazságtevő szervezet komolyabban tekintettel lenne – ha mégis így volna, szerinte feltételezhető, hogy az aztékok is többre jutottak volna a spanyolok ellenében… Ráadásul mivel az adott nemzetek történelme a legtöbb esetben nem éppen a legpontosabban rögzített az idők kezdete óta, nehéz lenne objektív alapokkal szolgálni bármely követelés körülbástyázásához. Elég arra gondolnunk, hogy milyen hagymázas elképzelések kerültek már papírra a románság származását illetően, de feltételezhető, hogy a mai szlovákság ősi, kárpát-medenceiként elkönyvelt szállásterülete is némiképp nagyobbacska a saját értelmezésükben. Ezen körülmények között e sorok írója egyetlen olyan „garanciát" lát, amely vitathatatlanul képes biztosítani egy nemzet kontinuitását, valamint újjászületési képességét az elnyomatás évtizedeit követően is: ez pedig a reprodukció folyamatos, önerőből történő biztosítása.

„(…) ebben az időszakban Európában alig valahol létezett nemzetiségi szabályozás, így hazánk saját törvényével majdnem az élen járt".

Nyilvánvaló, hogy minimális józansággal rendelkező közszereplő nem gondolhat arra, hogy bárkit arra kényszerítsenek, hogy gyermeket vállaljon. Ugyanakkor olyan klímát lehet és kell is teremteni, hogy akinek gyermekáldással kapcsolatos tervei vannak, azokat valóra válthassa. Adott egy statisztikai adat, aminek tekintetében Magyarország kiugró Európában: itt az egyik legnagyobb a különbség a vágyott és a valóban világra jött gyermekek száma között. Íme, ebben búvik meg a mi igazi rejtett erőforrásunk! S bár sokan állítják, hogy őket ez a kérdéskör még vagy már nem érinti, azért ezzel az állítással finoman szólva vitatkozni kényszerülünk. A korábbi századok egyik komoly hibája volt például a felosztó-kirovó jellegű nyugdíjrendszer helyben hagyása, amelynek értelmében a ma nyugdíjban lévők ellátását a mai járulékfizetők befizetéseiből kell és lehet finanszírozni. Márpedig ahogy a befizetők fogynak és a nyugellátást joggal várók köre terebélyesedik, könnyen előállhat a helyzet, hogy a források elapadnak. Ki kell ábrándítanom azt, aki szerint ez a jövő zenéje; csak az utóbbi évtizedben több évvel emelték a nyugdíjkorhatárt, hogy több ideig kelljen nyugdíjat fizetni, s férfitársaink többsége már nem számíthat mérhető, egészségben eltöltött nyugdíjas évekre. (Talán ez az oka annak, hogy az elmúlt évtizedben az MNB is rendszeres előrejelzéseket készít, vajon meddig tartható fenn a mai értelemben vett rendszer – egy jól működő esetben talán maga az előrejelzés igénye sem merülne fel…) Mindezt tetézi a kényszerű kivándorlás spirálja, a kezeletlen, brutális lakhatási kataklizma – utóbbi két válságjel helyben hagyása egyértelműen a reprodukció lehetőségét forgácsolja. Márpedig egy végletekig idősödő nemzetgazdaság a makacs tények és a matematika szerint nem tud olyan hatékonyan működni, mint az egyensúlyban lévő, így a reprodukció hiányával végül mindannyiunk életlehetőségei drámai módon

beszűkülnek. (A liberális térfélről hangoztatott javaslat, amely szerint valamifajta bevándoroltatás majd megoldja a problémát, komolyabb konzervatív szalonokban nem csak hogy nem vethető fel, de egyenesen életveszélyes. Ugyanannyira, mint a mostani években szervezett módon importált, százezres nagyságrendű idegen munkástömeg jelenléte.)

A fentiek fényében senki sem állíthat ki példás bizonyítványt magáról. Rögzítsük, ízlelgessük újra: az utóbbi évtized során a Kárpát-medencében élő magyarok száma egymillióval apadt. A csonkává tett országban négy olyan esztendőt találni csak, amikor a születések száma 90 ezer alá csúszott: mindre az utóbbi évtizedben bukkanunk. Valamennyi demográfiai mutató tekintetében rontottunk, s még a termékenységi arányszám átmeneti emelkedése is megtorpant. A pillanatnyi növekedés sajnos csak annak volt köszönhető, hogy a Bokros-csomagtól keltezhető népesedési katasztrófa nagyon alacsony bázisáról indultunk el, így a szakma szerint „visszapótlódás" következett be (inkább csak egyfajta helyreállásról beszélhetünk). Nemhogy a gyarapodáshoz, de a zuhanás megállításához, a törzsi háborúk és az újabb Trianonok megelőzéséhez is több kell tehát.

Számos jobboldali szerző fél évszázados távlatban a bölcsőkben folytatott háborút vizionál. Magam sokkal óvatosabb vagyok: a megmaradás lehetőségét egy magabiztos nemzet önvédő, önfenntartó reflexeinek kiélezésében látom. Olyan nemzet megmaradásáét, amely semmilyen körülmények között nem válik a népek nagy masszájának szabadon formálható részévé.

„Adott egy statisztikai adat, aminek tekintetében Magyarország kiugró Európában: itt az egyik legnagyobb a különbség a vágyott és a valóban világra jött gyermekek száma között. Íme, ebben búvik meg a mi igazi rejtett erőforrásunk!"

Jegyzetek

[1] Mindez talán Gulyás László, a témát élveboncolással felérő módon taglaló kötetéből ismerhető meg a legmélyebb módon: *Küzdelem a Kárpát-medencéért*. Budapest, 2012, Kárpátia Stúdió, 19–36. o.

[2] Nyárády R. Károly: *Erdély népességének etnikai és vallási tagolódása a magyar államalapítástól a dualizmus koráig*. Budapest, é. n, KSH, 9–30. o. (Online: http://mek.niif.hu/00900/00983/pdf/emnyar.pdf)

[3] Csonka Ákos: Így nézhetne ki a Kárpát-medence etnikai térszerkezete, ha nincs Trianon. Online forrás: https://korkep.sk/cikkek/mindennapjaink/2016/01/02/igy-nezhetne-ki-ma-a-karpad-medence-ha-nincs-trianon.

[4] Halassy Béla: Miért ez a Trianon? Online forrás: https://mek.oszk.hu/11800/11891/html. (Valamennyi internetes forrás utoljára megtekintve: 2020. augusztus 6.)